Lagrene ventes å vare i et par år

Teglproduksjon på gamlemåten

Bildene er utlånt av Wienerberger

Hverken brennbar, råteutsatt, vedlikeholdskrevende eller kortlevd. Likevel – i desember blir ovnen på Bratsberg kald for godt

Norges siste teglverk stenger dørene

DE VISES STEN

Noen har håpet på en redningsaksjon fra det offentlige: Det handler tross alt om kortreiste norske naturmaterialer med svært lange tradisjoner...?
Men nei, tegl er et materiale som bokstavelig talt kan gå uskadd gjennom ild og vann.
Da må man klare seg selv.

I åtte hundre år har det vært produsert teglstein i Norge. I begynnelsen foregikk produksjonen i små anlegg tilknyttet gårdsbruk, Leire med mye jernoksid ga teglsteinen den karakteristiske røde fargen.

Først på midten av 1800-tallet, da tyskerne oppfant ringovnen, ble det skikkelig fart i teglproduksjonen her til lands. Tidligere hadde man måttet kjøle ned ovnen mellom hver produksjon, mens man nå kunne brenne teglstein kontinuerlig. Former og annet utstyr ble også modernisert.

Den første norske ringovnen ble bygget ved Malde Teglverk i Stavanger i 1864. I løpet av de neste 30 årene ble det bygget over hundre teglverk med ringovn i Norge. Men lave investeringer i mellomkrigstiden gjorde at produksjonsutstyret etterhvert ble utdatert. Etter 2. verdenskrig, da myndighetene etterlyste store mengder murstein, takstein og drensrør, var det liten respons fra teglindustrien. Prisene var for lave, og investeringsviljen likeså. Resultatet var at selv om noe av markedet delvis ble reddet av import, ble mye overtatt av andre materialer, i første rekke betong, gassbetong og lettklinkerbetong

For seksti år siden var antallet norske teglverk sunket til 56. I langt de fleste var produksjonsutstyret modent for utskifting. For tredve år siden var det kun fire igjen – Nordenfjeldske i Verdal, Gann-Graveren i Sandnes, Alna på Romerike og Bratsberg i Lunde i Telemark. Sistnevnte var meget moderne da det sto ferdig i 1957 og har vært oppgradert jevnlig. Siden 1994 har Bratsberg vært landets eneste teglverk. Her har dyktige fagfolk i et moderne produksjonsanlegg lokket frem stadig nye farger og overflater fra leira i pakt med skiftende trender. Men til slutt måtte de altså gi tapt. Trender og politiske føringer går i samme retning: Norske fasader skal være brennbare, råteutsatte, vedlikeholdskrevende og kortlevde. I desember blir ovnen kald for godt.

Mer om norske teglverk på www.teglverk.no. red.